

Uzasadnienie

W dniu 30 kwietnia 1982 roku do IV Komisariatu MO w Częstochowie zgłosił się mieszkaniec Aleji Pokoju 1 przekazać znalezione w klatce schodowej 15 egzemplarzy biuletynu pod nazwą "CDN" Nr 3 sygnowanego przez Komitet Oporu NSZZ "Solidarność" Częstochowa. W dniu 17 czerwca 1982 roku Nr 6 tegoż biuletynu został przekazany organom MO przez pracownika MPK w Częstochowie oraz mieszkańca ulicy Gwiazdnej / 20 egzemplarzy /.

W podobny sposób w okresie do marca 1983 roku przekazano organom MO dalsze numery biuletynu informacyjnego "CDN", sygnowane kolejno przez :

- "Komitet Obrony Idei Solidarności",
- "Komitet Oporu NSZZ Solidarność Częstochowa",
- "Międzyzakładowy Komitet Koordynacyjny NSZZ Solidarność Częstochowa",
- "Tymczasową Komisję Regionalną NSZZ Solidarność Częstochowa"

Analiza treści tekstów zawartych w poszczególnych wydaniach tegoż biuletynu oraz jego metod powielenia i kolportowania jednoznacznie wskazywała, iż biuletyn "CDN" był wydawany przez tę samą grupę osób mającą na celu kontynuowanie działalności zawieszono a następnie zdelegalizowanego związku zakładowego NSZZ "Solidarność".

W celu ustalenia okoliczności powstania na terenie Częstochowy konspiracyjnych struktur związkowych, składu osobowego oraz programu działania Prokuratura Wojewódzka w Częstochowie w dniu 22 marca 1983 roku wszczęła w tej sprawie śledztwo.

W dniu 17 kwietnia 1983 roku organa Służby Bezpieczeństwa ujawniły w Częstochowie dwa nielegalne punkty drukarskie biuletynu informacyjnego "CDN". W czasie przeszukań zabezpieczono ponad 10.000 sztuk nielegalnych wydawnictw a w tym między innymi :

- 4.700 egzemplarzy przygotowanego do kolportażu biuletynu "CDN" nr 26 z dnia 19 kwietnia 1983 roku
- około 5.300 egzemplarzy ulotek "CDN" zawierających program obchodów święta 1 Maja proponowany przez miejscowe podziemie,

- 450 egzemplarzy biuletynu "CDN" wcześniejszych wydań,
- 50 egzemplarzy biuletynu pod nazwą "Nadzieja",
- 34 egzemplarze biuletynu "Solidarność HBB",
- 130 egzemplarzy nielegalnych wydawnictw z innych regionów kraju.

Ponadto zabezpieczono :

- 3.500 arkuszy papieru formatu A-4,
- około 50 egzemplarzy papieru formatu A-3,
- 12 rolek papieru dalekopisowego,
- 113 czystych matryc do powielania,
- 18 litrów farby drukarskiej
- 4 wałki do powielania,
- 2 matryce z tekstem ulotki "CDN" Nr 26,
- 2 deski do powielania,
- 3 maszyny do pisania,
- 1 powielacz ręczny uszkodzony,
- 15 sztuk stempli nagłówkowych o treści "CDN" i "Solidarność Podziemna".

Anna Kwiatkowska i Zdzisław Całus u których ujawniono konspiracyjne punkty wydawnicze, już w toku pierwszych przesłuchań przyznali zarówno fakt udostępnienia swych mieszkań w tym celu działaczom konspiracyjnych struktur związkowych, jak też potwierdzili swój udział w pracach wydawniczych.

W dalszym toku śledztwa ustalono następujący stan faktyczny.

Na przełomie lutego i marca 1982 roku wykładowca Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Społecznych przy Politechnice Częstochowskiej Zbigniew Muchowicz podjął decyzję o kontynuowaniu działalności zawieszonoego w tym czasie związku zawodowego NSZZ "Solidarność".

31 Analogiczną decyzję podjęli również byli działacze zawieszonoego związku Władysław Trzeciak i Jan Kramarski.

W związku z tym, iż Janowi Kramarskiemu pozbysty z okresu legalnej działalności związku urządzenie do powielania, wszyscy trzej postanowili urządzenia te wykorzystać i wydawać konspiracyjną prasę. W dniu 13 lutego 1982 roku wydali pierwszy numer biuletynu informacyjnego o nazwie "CDN", sygnowany przez "Komitet Obrony Idei Solidarności".

Numer ten zredagował Zbigniew Muchowicz wspólnie z Władysławem Trzeciakiem, po czym powielili go w mieszkaniu Jana Kramarskiego i przy jego udziale, sporządzając łącznie około 500

egzemplarzy. Kolportażem tego numeru zajął się osobiście Zbigniew Muchowicz, przekazując po kilka egzemplarzy zaufanym osobom w celu dalszego rozpowszechnienia oraz pozostawiając je w tramwajach, na ławkach i w klatkach schodowych budynków usytuowanych w różnych dzielnicach.

L. 339-344

L. 345-348

W tym czasie ani Zbigniew Muchowicz ani też Władysław Trzeciak nie mieli jeszcze określonej koncepcji co do programu i kierunków działania konspiracyjnych struktur związkowych. Byli jednak zdecydowani aby już na tym etapie struktury takie tworzyć w każdym zakładzie pracy na terenie Częstochowy. Poglądy te najlepiej wyrazili właśnie w numerze 1 biuletynu "CDN" w którym wprost nawoływali społeczeństwo do biernego oporu. Jedną z form biernego oporu miało być sabotowanie pracy: "...wzywamy wszystkich do biernego oporu przeciwko rządowi okupacyjnemu w Polsce. Bierny opór nie oznacza tylko sabotowania pracy, tworzą organizacje zw.zaw.działające w podziemiu....".

Już w tym numerze ponadto zamieszczono sfałszowaną relację o przebiegu wydarzeń w dniu 30 stycznia 1982 roku w Gdańsku, podając że "około godziny 17,30 ZOMO -wcy zaczęli strzelać ostrą amunicją...".

Taką wersję przebiegu zajść ulicznych Zbigniew Muchowicz i Władysław Trzeciak podali świadomie w celu zbulwersowania opinii publicznej i podważenia zaufania do intencji Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego. Nawoływanie w okresie kryzysu gospodarczego do sabotowania pracy, rozpowszechnianie fałszywych wiadomości o rzekomym strzeleniu do demonstrantów - w okresie ówczesnych napięć społecznych - jednoznacznie wskazuje na stopień społecznego niebezpieczeństwa tego rodzaju czynu.

Analogiczne treści zawierał drugi numer biuletynu informacyjnego "CDN", wydany w tym samym składzie redakcyjnym i sporządzony w ilości około 2000 egzemplarzy w mieszkaniu Jana Kramarskiego, w kwietniu 1982 roku. Do przepisywania tekstów na matrycę została w tym czasie zwerbowana Teresa Matuszczyk, która tego rodzaju działalność w konspiracyjnych wydawnictwach kontynuuje aż do wydania siódmego numeru "CDN" włącznie.

Biuletyn informacyjny "CDN" numer 2 był sygnowany przez "Komitet Oporu NSZZ Solidarność".

W numerze tym zamieszczono ponadto podpisane przez :
Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Władysława Herdeka,
Bogdanę Borusiewiczą, Andrzeja Konarskiego i Eugeniusza
Szumiejko oświadczenie o powstaniu Ogólnopolskiego Komitetu
Oporu NSZZ "Solidarność", który wziął na siebie obowiązki
kierowania konspiracyjną działalnością związku na terenie
całego kraju. Według tego oświadczenia "podziemie" zostało
organizacyjnie podzielone na cztery okręgi, przy czym
Komitet Oporu NSZZ "Solidarność" Częstochowa podporządkował
się kierownictwu Ogólnopolskiego Komitetu Oporu - okręg
"Południe".

W kwietniu 1982 roku Zbigniew Muchowicz, Władysław
Trzeciak zrehabilitowali jeszcze jeden numer biuletynu "CDN",
który również sygnowali pieczętką o treści Komitet Oporu
NSZZ "Solidarność" i datowali 1 maj 1982r. W numerze tym
poza okolicznościowymi artykułami związanymi z dniem 1 Maja
nowożywali do niezwłocznego zorganizowania KOS-u - Koła
Oporu Społecznego "Solidarność", działającego w pełnej
konspiracji, którego sadzeniem było-by kolportowanie konspi-
racyjnych wydawnictw, malowanie haseł, akcje ulotkowe,
organizowanie zbiórek pieniędzy na konspiracyjną działal-
ność wydawniczą i werbowanie do niej następnym osób.
Zawiadomili również o utworzeniu funduszu na finansowanie
działalności wydawniczej biuletynu informacyjnego "CDN",
instruując jednocześnie w jakiej formie i komu wpłaty na
ten fundusz można przekazywać.

Potwierdzenia tych wpłat były - począwszy od Nr 4 do ostat-
niego - umieszczone w kolejnych biuletynach "CDN".

Środkami pieniężnymi dysponował Zbigniew Muchowicz, prze-
kazując sukcesywnie określone kwoty Janowi Kramarskiemu na
zakup papieru, farby i innych środków niezbędnych do prowa-
dzenia działalności wydawniczej.

W okresie od maja 1982 roku do 16 kwietnia 1983r.
łącznie na ten cel wpłacono co najmniej 1.088.595 złotych.

Pod koniec marca 1982r. Zbigniew Muchowicz woliagnął
w działalność konspiracyjną pracownika Politechniki
Częstochowskiej Krzysztofa Piechockiego, który w początkowej
fazie działalność swoją ograniczał do sporadycznego pomaga-
nia w kolportażu biuletynów "CDN".

Kolportażem biuletynów informacyjnych "CDN" zajmował się w dalszym ciągu Zbigniew Muchowicz, który nadto w tym czasie przedsięwziął działania zmierzające do uzyskania nielegalnych wydawnictw konspiracyjnych struktur związkowych innych regionów. W wyniku tych działań udało mu się uzyskać pojedyncze egzemplarze tajnej prasy z Warszawy. Informacje w niej zawarte umieszczają wraz z Trzeciakiem w kolejnym numerze biuletynu informacyjnego "CDN".

W czerwcu 1982 roku Zbigniew Muchowicz zorganizował konspiracyjne zebranie z pracownikami kilku częstochowskich zakładów pracy. Spotkanie to doprowadziło do połączenia się działających osobno grup i utworzenia Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego NSZZ "Solidarność" Częstochowa. Komunikat o tym wydarzeniu Muchowicz zamieścił w ósmym numerze biuletynu "CDN", informując jednocześnie, iż MKK skupia reprezentantów dziewięciu częstochowskich zakładów pracy. Ustalono, iż między innymi do składu MKK wytypowano pracownika Zakładów Elementów Wyposażenia Budownictwa "Metalplast" Jana Konodybę, który faktycznie zaczął w nim działać dopiero od sierpnia 1982 roku. Nazwisk pozostałych członków w toku śledztwa nie ustalono.

Program Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego NSZZ "Solidarność" Częstochowa sprowadzał się do kontynuowania w warunkach konspiracyjnych działań zawieszonych związku zawodowego oraz koordynacji wszelkich działań zmierzających do przywrócenia temu związkowi uprzednich praw. Za swoją władzę nadrzędną MKK uznał Tymczasową Komisję Koordynacyjną ze Zbigniewem Bujakiem na czele.

Od tego czasu biuletyn informacyjny "CDN" przekształcił się w organ prasowy "Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego NSZZ "Solidarność" w Częstochowie.

Pod koniec czerwca 1982 roku odstąpiła od działalności konspiracyjnej Teresa Matuszczyk, a Władysław Trzeciak wycofał się z bezpośredniego udziału w redagowaniu i powieleniu biuletynów "CDN", ograniczając swą dalszą działalność jedynie do kolportowania kolejnych numerów tych wydawnictw, które sukcesywnie otrzymywał aż do kwietnia 1983r. od Zbigniewa Muchowicza.

Począwszy więc od Nr 9 do Nr 26 włącznie redagowaniem biuletynów informacyjnych "CDN" zajmował się Zbigniew Muchowicz sam, przepisując w swoim mieszkaniu teksty

I k.128,143
II k.345-348
III k.134

I k.142-143

I k.133

I k.354-356
II k.383,384
III k.994-998
IV k.994
V k.1004-1005

I k.143

I k. 436-440 bezpośrednio na matryce.

Matryce te powielił następnie w mieszkaniu Jana Kremarskiego wyjątkowo "CDN" Nr 9 powielił wraz z Kremarskim w swoim mieszkaniu.

L. 143 W związku z brakiem zaufanych ludzi, którzy mogliby podjąć się powielenia tajnych wydawnictw, Zbigniew Muchowiec pod koniec czerwca 1982 roku włączył do tych prac dotychczasowego kolportera Krzysztofa Piechockiego, który pomagał im w sporządzaniu biuletynów "CDN" w okresie do września 1982 roku.

I k. 224-227
L. 230, 236-238 W sierpniu 1982 roku do udziału w sporządzaniu biuletynów "CDN" włączył się Jan Konodyba oraz pracownica Politechniki Częstochowskiej Beżena Sikora i w tym składzie kolejne numery biuletynów "CDN" były powielane w mieszkaniu Jana Kremarskiego i z jego udziałem aż do stycznia 1983r.

L. 137 Ilość wyprodukowanych biuletynów "CDN" sukcesywnie wzrastała : od 500 egzemplarzy pierwszego numeru, 1500 numery 2-7, 2000 egzemplarzy numery 8-19, 3000 numery 20-23 do 4000 egzemplarzy numery 24-25 i 4500 egzemplarzy numer 26.

L. 1230- Wraz ze wzrostem nakładu biuletynów "CDN" zwiększała się liczba ich kolporterów. W sierpniu 1982 roku rozpowszechnieniem biuletynów "CDN" zajął się pracownik Huty im. Bolesława Bieruta w Częstochowie Leszek Piwowerczyk. Do działalności w konspiracyjnych strukturach związkowych Piwowerczyk włączył się po otrzymaniu w miejscu pracy anonimowej kartki z informacją, że ma się stawić w określonym dniu na miejsce spotkania nad rzeką "Wartą". Nad rzeką spotkał Kazimierza Budziszewskiego który przekazał mu partię około 200 biuletynów "CDN" w celu rozpowszechnienia na terenie Huty. Otrzymane od Budziszewskiego biuletyny Leszek Piwowerczyk przekazał innym pracownikom Huty a to : Dariuszowi Gospodarkowi, Zygmuntowi Filipczakowi, Leszkowi Fluszkocie i Janowi Bolewskiemu.

L. 1175-1179
L. 1184, 1190-
L. 1252-1254
L. 1250, 1257 Terminy następnych spotkań każdorazowo wyznaczał Budziszewski - spotkania te odbywały się w trzech różnych punktach miasta : na Placu Nowotki, w III Aleji NMP i na ulicy Zawadzkiego - łącznie Piwowerczyk otrzymał do Budziszewskiego i przekazał do października 1982r. kolporterom zakładowym co najmniej 200 egzemplarzy biuletynów "CDN".

Począwszy od sierpnia 1982 roku przeciętnie raz w tygodniu Zbigniew Muchoniec organizował konspiracyjne zebrania Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego NSZZ "Solidarność", wykorzystując do tego celu między innymi mieszkanie swoich rodziców. Tematyka zebrań sprowadzała się do omawiania bieżących problemów związanych z panującą w "podziemiu" sytuacją, spraw związanych z działalnością wydawniczą biuletynów "GDN", pomocą finansową udzieloną członkom konspiracyjnych struktur związkowych, propozycjach tworzenia podziemnych struktur na terenie zakładów pracy oraz organizowaniem i programem nielegalnych manifestacji na terenie Częstochowy.

Po raz pierwszy do zbiorowych manifestacji MKK NSZZ "Solidarność" Częstochowa nawoływał w biuletynie informacyjnym numer 10 wydanym w dniu 20 sierpnia 1982 roku. W biuletynie tym umieszczono komunikat, iż "zgodnie z zaleceniem Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej MKK NSZZ "Solidarność" Częstochowa postanawia zorganizować w dniu 31 sierpnia 1982 roku obchody Dnia Solidarności" i podano na stronie czwartej szczegółowy program obchodów tego dnia. Biuletyny te w ilości 2000 egzemplarzy zostały rozkolportowane na teren prawie wszystkich większych zakładów pracy w Częstochowie. Ponadto rozkolportowany został odrębnie powielony w analogicznej ilości sam program obchodu tego dnia.

W dniu 31 sierpnia 1982 roku zgodnie z rozpropagowanym programem konspiracyjnych struktur związkowych zorganizowano demonstrację protestacyjną. Demonstranci - początkowo w liczbie około 10.000 ludzi - przeszli Alejami, przez Plac Biegańskiego aż do ulicy Krakowskiej, gdzie po nebożeństwie nastąpiło częściowe rozejście się tłumu. Najbardziej agresywne grupy młodocianych uczestników demonstracji nawołując do zaatakowania Komendy Wojewódzkiej MO oraz Aresztu Śledczego skierowały się wówczas drogą powrotną Alejami z zamiarem opowiadania tych gnaschów oraz zorganizowania manifestacji politycznej na większą skalę. W tłumie demonstrantów zaczęły padać obraźliwe okrzyki pod adresem jeszcze w tym czasie nie interweniujących funkcjonariuszy MO. Część demonstrantów przystąpiła do :

- wzniesienie barykad z ławek parkowych
- niszczenie gazonów
- rozbieranie chodników ulic

- obrzucenia kamieniami funkcjonariuszy MO.

W celu położenia kresu tego rodzaju działaniom milicja przystąpiła do działań rozpraszających, używając gazu łzawiącego i dokonując zatrzymań osób zakłócających porządek publiczny.

Analogiczne demonstracje miały miejsce następnego dnia, kiedy to agresywne działania tłumu nasiliły się na tyle, że padły okrzyki wzywające go obrzucenia butelkami z benzyną budynku V Komisariatu MO mieszczącego się przy Aleji Zawadzkiego oraz "odbiels" zatrzymanych w Areszcie Śledczym uczestników zejść poprzedniego dnia.

Przeciwdziałając zakłóceniu porządku publicznego organa MO zatrzymały łącznie w dniu 31 sierpnia i 1 września 1982 roku 251 uczestników nielegalnych demonstracji. W biuletynie informacyjnym numer 11 wydanym 4 września 1982 roku Zbigniew Muchowicz zamieścił szczegółową informację na temat tych demonstracji świadomie fałszując ich przebieg i przedstawiając, iż opisane zamieszki były wynikiem prowokacji Służby Bezpieczeństwa. W tekście użył ubliżającego skrótu "SS"ZOMO i umieścił nieprawdziwą informację, iż wśród zatrzymanych uczestników demonstracji "był 9-letni chłopiec, który był bity okrutnie jak dorośli".

Taki sposób przedstawienia demonstracji miał służyć dalszemu potęgowaniu napięć społecznych.

Do kolejnej demonstracji tj. w dniu 17 października 1982 roku Muchowicz nawoływał w biuletynie informacyjnym "ODN" numer 13. Demonstracje te miała być odpowiedzią na decyzję o zdelegalizowaniu związku zawodowego NSZZ "Solidarność". W numerze 14 biuletynu "ODN" datowanego 25 października 1982 roku Zbigniew Muchowicz zamieścił oświadczenie z dnia 9 października 1982 roku Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ "Solidarność" wzywające do 4-godzinnego strajku protestacyjnego w dniu 10 listopada 1982 roku na znak protestu przeciwko delegalizacji związku. W kolejnym biuletynie informacyjnym, datowanym 2 listopada 1982 roku Zbigniew Muchowicz umieścił następne oświadczenie Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ "Solidarność" w sprawie działań poprzedzających strajk generalny w którym TSK wzywało "wszystkich pracujących do podjęcia w dniu 10 listopada na pierwszej zmianie strajku 8-godzinnego

a bezpośrednio po strajku do udania się na manifestacje regionalne". W oświadczeniu tym Tymczasowa Komisja Koordynacyjna wprost stwierdziła, że "Solidarność" wchodzi w nowy etap walki, której celem jest osłabienie ognia władzy". W tym samym numerze biuletynu "CDN" Zbigniew Muchowicz zamieścił oświadczenie Międzyzakładowego MKK NSZZ "Solidarność" Częstochowa o poparciu ogólnopolskich strajków protestacyjnych w dniach 10 i 11 listopada i instrukcję organizacyjną strajku. Szczegółową instrukcję strajkową Muchowicz opublikował kilka dni później i umieścił w biuletynie - ulotce sygnowanej przez MKK i oznaczonej okolicznościową pieczęcią : 10.XI.82 Solidarność Podziemna.

W listopadzie 1982 roku Zbigniew Muchowicz nawiązał bezpośredni kontakt z konspiracyjnymi strukturami związkowymi w Warszawie, uzyskując od nich część nielegalnych wydawnictw tamtego regionu. Dalsze wydawnictwa miał otrzymywać za pośrednictwem pracownicy Biura Regionalizacji Gospodarki Materiołowej w Warszawie Małgorzaty Dodańskiej.

Do utrzymywania kontaktów z Małgorzatą Dodańką i przekazywania jej biuletynów "CDN" Muchowicz wyznaczył Jana Kramarskiego.

Każdorazowe spotkanie z Małgorzatą Dodańką Jan Kramarski uzgadniał uprzednio telefonicznie i po ustaleniu miejsca i daty spotkania wyjeżdżał do Warszawy. Z Małgorzatą Dodańką najczęściej spotykał się w kawiarni i tam przekazywał jej kopertę z plikiem biuletynów "CDN" w ilości około 50 egzemplarzy każdorazowo. Dodańska z kolei wręczała mu otrzymane uprzednio od mężczyzny o pseudonimie "Konrad" pioski z wydawnictwami warszawskich struktur konspiracyjnych: "Tygodnik Mazowsze", "KOS" oraz miesięcznik "Niepodległość". Tego rodzaju spotkania miały miejsce aż do 16 kwietnia 1983 roku.

Otrzymane od Małgorzaty Dodańskiej wydawnictwa Jan Kramarski przekazywał Zbigniewowi Muchowiczowi, który decydował w jaki sposób je wykorzystać w działalności konspiracyjnej. Niektóre z tych wydawnictw tj. "Tygodnik Mazowsze" czy "Kos" były rozpowszechniane dalej wśród członków MKK, a następnie MKK NSZZ "Solidarność" Częstochowa, niektóre zaś Zbigniew Muchowicz zatrzymywał dla siebie, wykorzystując je przy planowaniu tekstów i redagowaniu kolejnych numerów biuletynów "CDN".

k. 269-278

Również w listopadzie 1982 roku do pracy w konspiracyjnych strukturach związkowych Jan Konodyba zwerbował pracownicę Politechniki Częstochowskiej Olgę Żak która od tego czasu aż do 16 kwietnia 1983 roku pomagała mu w powielaniu wszystkich kolejnych numerów biuletynu informacyjnego "CDN".

k. 599-600

k. 609, 610-

k. 117 - 1121

k. 1124, 1126-

W tym też czasie działalność kolporterską tajnych wydawnictw MPK podejmują : pracownicy Zakładów Elementów Wyposażenia Budownictwa "Metalplast" w Częstochowie Janusz Miarka i Władysław Kuban, pracownicy Huty im.Bolesława Bieruta w Częstochowie : Leszek Niedbalski, Stanisław Lisowski, pracownik Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Stanisław Dziwiński, pracownik Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego Waldemar Dziwiński i pracownik Częstochowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Zbigniew Siedlak.

k. 1517-1521

k. 1524

Od października 1982 roku aż do kwietnia 1983 roku działalność kolporterską w konspiracyjnych strukturach związkowych prowadził również pracownik WSS "Społem" Leszek Stryjniak, a od września 1982 roku pracownik Huty im.Bolesława Bieruta Dariusz Gospodarek.

k. 1384-1385

k. 1389, 1398-

W tym czasie kontynuował rozpowszechnianie biuletynów "CDN" również pracownik Huty im. Bolesława Bieruta Maciej Remiszewski, który działalność kolporterską rozpoczął już w lipcu 1982 roku.

k. 475-477

k. 475-477

W związku z wzrastającym nakładem biuletynów informacyjnych "CDN" oraz zwiększającą się siatką kolporterów Zbigniew Muchowicz opracował rozwiązania organizacyjne. Kopię tego opracowania zatytułowanego "Propozycje działalności NSZZ Solidarność Region Częstochowa w warunkach konspiracji" przekazał pozostałym członkom MKK do konsultacji. Jedną z takich kopii tegoż opracowania zabezpieczono w toku przeszukania w pomieszczeniach mieszkalnych Jana Kremarskiego. W opracowaniu tym Zbigniew Muchowicz uznaje za podstawową strukturę konspiracyjnego związku grupę. Instruuje na jakich zasadach grupy takie winny się tworzyć, jakich zasad konspiracji winny przestrzegać, kto winien kierować daną grupą konspiracyjną i jak należy organizować sieć kolportażu i przekazywanie informacji tak w dół jak i w górę. Ponadto w opracowaniu tym Zbigniew Muchowicz omówił działalność finansową związku w warunkach konspiracji, proponując określony schemat kodowy oznaczania członków związku

konspiracyjnego.

149 W grudniu 1982 roku na spotkaniu Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego NSZZ "Solidarność" Częstochowa z przedstawicielami zakładowych grup konspiracyjnych NSZZ "Solidarność" MKK przekazano w Tymczasową Komisję Regionalną NSZZ "Solidarność" - Region Częstochowa. Decyzja ta została podyktowana koniecznością sprawniejszego kierowania działalnością konspiracyjną. Komunikat o powstaniu TKR Zbigniew Muchowicz umieścił w Biuletynie informacyjnym Nr 19 datowanym 17 grudnia 1982r., podając iż Tymczasowa Komisja Regionalna stała się nadrzędnym organem wykonawczym konspiracyjnych struktur związkowych w regionie Częstochowa, podporządkowanym Tymczasowej Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność".

150 W tym samym numerze biuletynu "ODN" Zbigniew Muchowicz zamieścił napisane przez siebie artykuły pod tytułem "Zwycięstwo jest możliwe" oraz "Projekt Państwa podziemnego". W artykułach tych Zbigniew Muchowicz przedstawił projekt schematu organizacyjnego państwa podziemnego w postaci "Rady Jedności Narodowej Solidarność", które byłoby "nielicznym ciałem zbiorowym, wykonionym z Tymczasowej Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność", względnie delegatów kierownictw regionalnych "podziemnej Solidarności", uzupełnionym przedstawicielami grup politycznych. Rada Jedności Narodowej "Solidarność" rozstrzygałaby podstawowe problemy polityczne i udzielała wytycznych organowi wykonawczemu.

Według koncepcji Muchowicza zorganizowane w nieokreślonym przez niego czasie państwo podziemne powinno posiadać pięć podstawowych resortów:

- związkowy
- propagandy
- sprawiedliwości
- oświaty
- opieki społecznej
- specjalny.

Resort Sprawiedliwości działałby poprzez sądy wymiaru sprawiedliwości na zasadach analogicznych do sądownictwa podziemnego w okresie okupacji, operując gamą kar od ostrzeżeń i nagan, przez kary majątkowe do kar cielesnych. Wyroki państwa podziemnego replitowałby właśnie resort specjalny. W opracowaniu tym Muchowicz zamieścił uwagę, iż "całonkowie

aparatu ucisku aż do stosunkowo wysokich szczebli wiązan-
nie żyją pośród społeczeństwa, stanowiąc - przynajmniej
początkowo - bardzo łatwe obiekty wymiaru sprawiedliwości".

I k-149-150

W swoich wyjaśnieniach złożonych w toku śledztwa
w dniu 1 czerwca 1983r. Zbigniew Muchowicz stwierdził,
iż "projekt schematu państwa podziemnego" opracował
w oparciu o swoje przemyślenia, korzystając z innych ukazu-
jących się na terenie kraju wydawnictw podziemnych.
Idea zawarte w tym artykule miały stanowić pewne propo-
zycje wówczas jeszcze nie do realizacji, miał bowiem
nadzieję, że artykuł ten w jakiś sposób dotrze do człon-
ków "Tymczasowej Komisji Kordynacyjnej w Warszawie i ktoś
się nad nimi zastanowi.

II k-233-

236-238
242, 269

W skład Tymczasowej Komisji Regionalnej NSZZ "Solidar-
ność Region Częstochowa weszli: Zbigniew Muchowicz,
który pełnił funkcję jej przewodniczącego, Jan Kenedyba,
który był odpowiedzialny za "sekcję radia" i Krzysztof
Piechocki, odpowiedzialny za sprawy zorganizowania druku
i kolportażu następnego biuletynu pod nazwą "Nadzieja".
Nazwisk pozostałych członków TKR Muchowicz nie podał,
korzystając w tej części z prawa odmowy udzielenia odpo-
wiedzi.

Na pierwszym posiedzeniu Tymczasowa Komisja Regionalna
NSZZ "Solidarność" podjęła decyzję aby dzień 16 grudnia
ogłosić "dniem pamięci", wezwać do zemanifestowania tego
poprzez udział specjalnie zorganizowanym przez konspira-
cyjne struktury związkowe "Apelu poległych". Wezwanie
to ukazało się numerze 18 biuletynu CDN.

III k-

1062-1063,
1078,
1083

W październiku 1982r działalność w konspiracyjnych
strukturach związkowych rozpoczęła plastyczka Gnaszyn-
skich Zakładów Wyrobów Papierowych w Częstochowie Elżbie-
ta Kalinowska, którą do pracy w "podziemiu" zwerbował
Jan Kenedyba. W okresie do lutego 1983r Elżbieta Kali-
nowska pomagała Jeremi Kenedybie powiesić kolejne numery
CDN w mieszkaniu Jana Kenedybskiego, pomagała również
przy ich pakowaniu i kolportażu.

IV k-150

Począwszy od stycznia 1983r Zbigniew Muchowicz nie
uczestniczył bezpośrednio w powielaniu CDN; w dalszym
ciągu jednak kierował w sensie organizacyjnym pracami

związany z ich produkcją, to jest organizował papier, środki drukarskie, matryce. W piwnicy swego mieszkania przechowywał rękopisy, informacje zebrane przez kolporterów w zakładach pracy, tajne wydawnictwa z innych regionów kraju i czyste matryce. W dniu w którym redagował kolejny numer biuletynu CDN przynosił te materiały do swego pokoju, redagował tekst, przepisywał go na swojej maszynie na czystą matrycę, po czym wymienione rzeczy ukrywał z powrotem w piwnicy. Matryce z gotowym tekstem zwinięte w rulon zanosił do mieszkania Jana Kramarskiego i pozostawiał. Po biuletyny przychodził dopiero po uzyskaniu wiadomości, że zakończone są już prace związane z powielaniem. Razem z Kramarskim wówczas liczyli i segregowali biuletyny CDN, dzieląc je do rozkolportowania na poszczególne zakłady pracy. Począwszy od stycznia 1983r Jan Konodyba zabierał z mieszkania Kramarskiego do rozkolportowania kilkaset sztuk. Janusz Miarka po około 1000 sztuk, Jan Kramarski około 200 sztuk, Stanisław Dziwiński, Zbigniew Muchowicz po około kilkaset sztuk. Każdy z wymienionych miał swoich kolporterów zakładowych, którym przekazywał dalej biuletyny CDN do rozpowszechnienia na terenie zakładów pracy. Zbigniew Muchowicz między innymi przekazywał każdorazowo od 100 do 200 egzemplarzy Krzysztofowi Piechockiemu, który biuletyny te rozpowszechniał anonimowo, pozostawiając je w klatkach schodowych, budynków usytuowanych w różnych punktach miasta.

t.I k-150

t.IV k-599-
600,601-609
640-641

Janusz Miarka przekazywał biuletyny CDN kolporterom zakładowym Huty im.Bolesława Bieruta, Stanisław Dziwiński kolporterom zakładowym "Wojnopolu", "Transbudu" oraz zakładom pracy w Poraju.

t.IV k-632-
633,634-635
t.V k-928-
934,935-937
939-940

W marcu 1983r Janusz Miarka zwrócił się do swego znajomego - właściciela warsztatu ślusarskiego przy ulicy Mirowskiej w Częstochowie Zdzisława Gałusa z prośbą o udostępnienie pomieszczeń warsztatu do powielania w godzinach popołudniowych tajnych wydawnictw. Zdzisław Gałus początkowo nie chciał się zgodzić i dopiero gdy Miarka przyrzekł, że będzie to przypadek jednorazowy, zezwolił Miarce na przywiezienie potrzebnego do powielania sprzętu.

t.V k-893- Po kilku dniach Janusz Miarka z Janem Konodybą przynieśli
897,898- do warsztatu Całusa papier, farbę i przyrządy do powielania,
899,958- po czym Jan Konodyba zdemontował w jaki sposób powiele się
960 biuletynów Pomocy w powielaniu miał również udzielać miesz-
kający po sąsiedzku powinowaty Całusa Roman Adamski.

t.V k-958- W okresie od 13 marca do 16 kwietnia 1983r w pomiesz-
960, czeniach warsztatowych Całusa powielono trzy kolejne egzem-
t.IV k-640- plarze biuletynu CDN: nr 24,25,26 - po 2000 każdy.

641
t.VI k-1035- W związku z wycofaniem się w styczniu 1983r Bożęby
1036,1048, Sikory a w lutym 1983r Elżbiety Kalinowskiej z działalności
1071-1078, w konspiracyjnych strukturach związkowych, do pomocy przy
1090-1091 powielaniu ostatniego numeru biuletynu CDN zaangażowano
dotychczasowego kolportera Stanisława Dziwińskiego oraz
zwerbowanego pracownika naukowego WSP w Częstochowie dr fizy-
ki Annę Kwiatkowską.

t.V.k-785- Z propozycją udzielenia pomocy w powielaniu biuletynów
786,810-812, CDN zwrócił się do Anny Kwiatkowskiej Jan Kramarski, pro-
813-815, sząc ją na kolejnym spotkaniu o udostępnienie dla celów
wydawniczych swego mieszkania. Anna Kwiatkowska wyraziła
na to zgodę i w dniach od 14 do 16 kwietnia 1983r Jan Kra-
marski, Jan Konodyba, Stanisław Dziwiński i Olga Żak po-
wielali w jej mieszkaniu 26 numer biuletynu CDN, sporzą-
dzając łącznie około 2000 jego egzemplarzy i tyleż samo
ulotek.

I k-152 W biuletynie tym zgodnie z zaleceniami Tymczasowej Komisji
Regionalnej i decyzjami podjętymi na kwietniowych zebraniach
Zbigniew Muchowicz zamieścił artykuły nawołujące do zorga-
nizowania w Częstochowie zbiorowych manifestacji w postaci
tzw. "kontrpoходу" w dniu 1 maja 1983r. Program tych mani-
festacji został dodatkowo wydany w ulotkach.

Gras egzemplarzy tego numeru CDN organy Służby Bezpie-
czeństwa zabezpieczyły w toku przeszukań w dniach 16
i 17 kwietnia 1983r w mieszkaniach: Annę Kwiatkowskiej
Zawisława Całusa i innych, wskazanych przez podejrzanych.

I k-157- W toku śledstwa ustalono ponadto, iż w styczniu 1983r
Zbigniew Muchowicz nawiązał osobisty kontakt z przedsta-
wicielami Konspiracyjnych Struktur związkowych we Wrocławiu.
Tajnemu spotkaniu przewodniczył Kornel Morawiecki. W czasie
spotkania uzgodniono zasady współpracy, wzajemnej pomocy

oraz koordynacji działań Tymczasowej Komisji Regionalnej NSZZ "Solidarność" Region Człuchowski i Wrocławskiej Rady "Solidarności Walczącej".

Komunikat o tym spotkaniu Zbigniew Muchowicz zamieścił w numerze 22 biuletynu CDN, informując iż odbyło się ono w dniu 25 stycznia 1983r.

Analiza treści zawartych w poszczególnych biuletynach informacyjnych "CDN" wykazała, iż nawoływano w nich do zmian form walki związkowej z jawnych na konspiracyjne, wyszydzano naczelne organy władzy i administracji państwowej, znieważano działaczy partyjnych i związkowych i świadomie fałszowano tło i przebieg wydarzeń społecznych na terenie kraju.

Do zmian form walki związkowej z jawnych na konspiracyjne nawoływano prawie w każdym numerze "CDN". Już we wstępnym artykule pierwszego numeru Zbigniew Muchowicz i Władysław Trzeciak wezwali do "tworzenia organizacji związków zawodowych działających w podziemiu". W Nr 3 "CDN" zamieścili instrukcję "jak tworzyć Koła Oporu Społecznego "Solidarność" opartą na zasadzie konspiracyjnych piątek", w Nr 5 "CDN" przedrukowali z nielegalnego biuletynu "Tygodnik Mazowsze" wypowiedzi członków Tymczasowej Komisji Krajowej: Bujaka, Lisa, Fransylika, Hardka, zepowiadające konspiracyjną walkę związkową w skali ogólnopolskiej. W Nr 6 "CDN" w formie głosów w dyskusji zamieścili dwa anonimowe artykuły zatytułowane "Cicha walka o "Solidarność" i kształt podziemia", propagujące konkretne formy związkowej walki konspiracyjnej oraz przedrukowali związany z tym tematem fragment listu otwartego Kuronia do działaczy ruchu oporu.

W Nr 12 "CDN" zamieszczono oświadczenie TKK, w którym "... zobowiązano ogniwo związku do intensywnej pracy nad budową struktury społeczeństwa podziemnego...", wybór form tej walki pozostawiając decyzji władzom regionalnych struktur konspiracyjnych.

W Nr 13 "CDN" reakcją na delegalizację związku NSZZ "Solidarność" było kolejne zdecydowane wezwanie "...w obecnej sytuacji obowiązkiem każdego związkowca i Polaka jest przystąpienie do walki podziemnej!..".

W Nr 11 "CDN" wydane instrukcje, broszury i konspiracyjny aparat, do działania konspiracyjnego w czasie II wojny światowej.

W Nr 14 "CDN" przedrukowane teksty ul. i k. rozkolportowanej na terenie Zagłębia Sileskiego przez PCK nr 1.

W Nr 18 "CDN" zapowiedzenie skierowane, iż walkę podziemną należy kontynuować dalej, w Nr 19 zamieszczono opracowany przez Zbigniewa Muchowicza spis organizacji państwa podziemnego.

Nr 21 "CDN" przedrukowane manifest "Solidarności walczącej" podpisany przez działaczo podziemia z Wrocławia - Kornela Morawieckiego.

W Nr 23 "CDN" zamieszczono oświadczenia programowe Tymczasowej Komisji Krajowej w Warszawie zatytułowane "Solidarność dziś", podpisane przez Z. Bułkę, W. Herdka, B. Lisa, Finiora, i E. Szumicjko i w Nr 26 przedrukowano kodeks związkowca opracowany przez Andrzeja Gwiazdę w dniu 10 stycznia 1983r.

Wszystkie cytowane artykuły i ogłoszenia miały na celu nie tylko propagowanie konspiracyjnych form walki związkowej ale wręcz zobowiązanie szerokich rzesz związkowców do bojkotowania nowych związków zawodowych i zrzeszanie się jedynie w formach konspiracyjnych. Nawet młodzież szkolną nie oszczędzono, wzywając ją w Nr 11 "CDN" do zakładania małych grup operacyjnych do plakowania i melowania haseł oraz kolportażu nielegalnych wydawnictw.

Artykuły, bądź określenia wyszydające naczelne organy władzy i administracji państwowej stwierdzone w numerach 11, 12, 13, 14, 17, 24 i 25 biuletynu "CDN". Najczęściej były to określenia w rodzaju "marionetkowy Sejm", "Sejm pozbawiony mandatu społecznego", "Antyrobotniczy - gangsterski rząd partyjny", "Berkowski - generalski reżim", "partyjno-zemowska przesada", "krwawa WRO-u", "bandyci", "rządowa mafia", "hunta, reżim" SS", "ZOMO", "OKON" - żalosne kpiny" parodia ludowładztwa".

Elementy zniewagi naczelnych organów władzy i administracji państwowej były zawarte ponadto w artykułach, w których świadomie fałszowane tło i przebieg wydarzeń społecznych na terenie kraju: "...reżim strzela do ludzi, torturuje, maltretuje w ciężkich więzieniach, doprowadza ich do utraty zdrowia, czy wręcz śmierci, rozbija rodziny bije

dzieci idące do kościoła, upadła ludzi i rozbiła ich
jedność drogą szantażu i przekupstwa"... ten socjalizm, to
metoda sprawowania władzy przez strach" / Nr 17 "CDN" /
"...jak długo jeszcze Polską rządzić będą bandyci..."

✓ Nr 24 "CDN" /, wezwanie do poboru wojskowego w styczniu
1982 roku niczym się nie różniły od branki w 1863r.

/ Nr 3 "CDN" /, "Kronika bezprawia" / Nr 5,7,10,11 "CDN" /.

Oświadczenie TKK po 31 sierpnia 1982 roku i "oskarżamy
władze o przelanie polskiej krwi, o świadome sprowokowanie
zajść na ulicach polskich miast" / Nr 12 "CDN" /.

Krańcowym przykładem zniekształcających tekstów jest zmie-
szczony w Nr 4 "CDN" przedruk z "Tygodnika Mazowsze"
z tytułowany "blusk", będący stekiem wulgarnych, nie nadaj-
ących się do zacytowania, określeń.

Ewidentne elementy zniewagi i świadomego fałszowania prze-
biegu wydarzeń społecznych stwierdzono w zamieszczonych
w Nr 13 i 17 "CDN" artykułach Zbigniewa Muchowicza :

"... reżim zdelegalizował NSZZ "Solidarność", zrobił to
podłe, perfidnie i bezprawnie, nowej ustawy o związkach nie
tylko nikt nie konsultował, ale była ona tajna do dnia jej
zatwierdzenia nawet dla większości posłów marionetkowego
Sejmu".

"Nadszedł czas aby wszyscy zrozumieli, że rządowy program
porozumienia, że sowiecka komuna nie chciała z narodem ani
ugody, ani choćby kompromisu..."

W artykule pt. "prowokacji ciąg dalszy" zamieszczonym w Nr
11 "CDN" Zbigniew Muchowicz podał niezgodnie z prawdą, iż
w czasie zamieszek ulicznych w Częstochowie w dniu 1 wrze-
śnia 1982r. "najmłodszym złapanym był 9-letni chłopiec,
który był bity okrutnie jak dorośli". Biuletyn Nr 11 został
wydany już w dniu 4 września 1982r., a więc kiedy napięcie
społeczne, wywołane zajęciami w dniach 31 sierpnia i 1
września 1982r. jeszcze nie wygasły. Oczywiste jest więc,
iż zamiarem Z. Muchowicza było zbulwersowanie opinii

publicznej w celu jak najdłuższego utrzymania tych napięć.
Swoich opozycjonistów władze częstochowskich konspiracyj-
nych struktur związkowych zwalczają stosując szczególną
pragę represyjną. Począwszy od Nr 12 w każdym następnym
biuletynie "CDN" zamieszczano tzw. "liście kolaborantów",
włączając tam z uwielbionym komentarzem nazwiska aktywistów

nowych związków zawodowych i uczestniczących w tworzeniu tych związków działaczy partyjnych.

Osobom tym następnie taki biuletyn przesyłano pocztą na adres domowy.

69-278 Drugim nielegalnym wydawnictwem częstochowskich konspiracyjnych struktur związkowych był biuletyn p.n. "Nadzieja". Jego druk i kolportaż zorganizował w listopadzie 1982 roku Krzysztof Piechocki. Już w pierwszym numerze Piechocki zamieścił oświadczenie, iż: "redakcja i drukarze uważają za swoją nadrzędną władzę Międzyzakładowy Komitet Koordynacyjny NSZZ "Solidarność" "Częstochowa" oraz, że "Nadzieja" jest odpowiedzią na deklarację programową Tymczasowej Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność" zamieszczoną w "Tygońniku Mazowsze" i zapowiedział, że pismo to "będzie realizować ideę społeczeństwa podziemnego".

Zapowiedź tę konsekwentnie realizowano aż do ostatniego numeru biuletynu "Nadzieja", zamieszczając w kolejnych numerach artykuły nawołujące do zmian form walki związkowej z jawnych na konspiracyjne /"społeczeństwo podziemne - wstępne założenia deklaracji programowej TKK NSZZ Solidarność nr 1, "list otwarty Władysława Praszyniuka do członków Solidarności", "wszyscy robimy afisze, plakaty, ulotki" - nr 2, "śmiertelna choroba zniewolenia" - nr 3, "głos w sprawie państwa podziemnego" - nr 4, "nasze sukcesy i sprzyjające okoliczności" - nr 5/, oraz świadomie fałszujące - w celu wywołania niepokoju publicznego - tło i przebieg wydarzeń społecznych na terenie kraju.

357- W numerach 1, 2, 3 i 5 "Nadzieji" zamieszczono artykuły wyszydzające i znieważające naczelne organy władzy i administracji państwowej.

269- Do kolportażu biuletynu "Nadzieja" Krzysztof Piechocki wykorzystał siatkę kolporterów zakładowych biuletynu informacyjnego "CDN". Ostatni biuletyn "Nadzieja" : Nr 5 był datowany: "luty 83".

1298- Trzecim nielegalnym wydawnictwem częstochowskich konspiracyjnych struktur związkowych był biuletyn pod nazwą "Solidarność HEB".

1204- Jego druk i kolportaż zorganizował w listopadzie 1982 roku Dariusz Gospodarek. Tematyka tego biuletynu - według 1415 pierwotnych założeń miała ograniczać się do wydarzeń związanych z działalnością konspiracyjnych struktur

1321-

związkowych na terenie Huty im.Bolesława Bieruta.

1335-1336

Do wydrukowania pierwszego numeru biuletynu "Solidarność HBB" przystąpiono na początku listopada 1982 roku w mieszkaniu pracownika Huty im.Bolesława Bieruta Jacka Hajnrycha. Zasadniczą treścią tego wydania była instrukcja strajkowa na dzień 10 listopada 1982 roku dla pracowników Huty. W powieleniu tego numeru - poza Gospodarkiem i Hajnrychem - brał również udział Leszek Niewbalski. W końcowej fazie powielania do mieszkania Hajnrycha przyszedł jego kolega z pracy Kazimierz Maciński, na którego propozycję zmieniono szatę graficzną ulotki poprzez umieszczenie na jej odwrocie wizerunku Wałęsy.

1194

1298 -

1321-1324

Ogółem od listopada 1982 roku do kwietnia 1983 roku w mieszkaniu Jacka Hajnrycha sporządzono 5 numerów biuletynu "Solidarność HBB", w tym samym składzie osobowym. Stwierdzono przy tym, iż w sporządzeniu nr 2 brał również udział Zbigniew Muchowicz, który udzielił wymienionym pracownikom Huty im. Bolesława Bieruty instruktażu w zakresie technicznej strony powielania.

Nakład poszczególnych wydań biuletynu "Solidarność HBB" wynosił co najmniej 1000 egzemplarzy jednorazowo. Zabezpieczono numer pierwszy / zaczynający się od słów : " wobec zdelegalizowania naszego związku " /, Nr 2 z dnia 30 stycznia 1983 roku, Nr 3 z dnia 20 lutego 1983 roku, numer 8 z dnia 16 marca 1983r. i Nr 9 z dnia 13 kwietnia 1983 roku.

1331-

Kolportowaniem poszczególnych numerów biuletynu "CDN" zajmowały się te same osoby które go sporządzały a mianowicie Maciej Remiszewski i Zdzisław Jauróz.

Analiza treści zawartych w zabezpieczonych numerach biuletynu "Solidarność HBB" jednoznacznie wskazuje, iż celem ich było propagowanie konspiracyjnych form walki związkowej łącznie z propozycjami określonych rozwiązań praktycznych na terenie Huty im.Bolesława Bieruta. Zwalczano też działanie nowych związków zawodowych i uczestniczących w tworzeniu nowych związków członków PZPR, umieszczając ich nazwiska - z odpowiednio uwłaczającym komentarzem - w poszczególnych biuletynach, informując jednocześnie jakie nazwiska w połączeniu z epitetem "kolaborant" wymalowano na klatkach schodowych .

W zabezpieczonych nielegalnych wydawnictwach warszawskich konspiracyjnych struktur związkowych :

"Tygodnik Mazowsze", "Kos" również nawoływano do :

- zmian form walki związkowej z jawnych na konspiracyjne,
- zbiorowych manifestacji
- wyszydzono naczelne organy władzy i administracji państwowej
- świadomie fałszowano tło i przebieg wydarzeń społeczno - politycznych na terenie kraju w celu wywołania niepokoju publicznego.

W kolejnych numerach miesięcznika politycznego "Niepodległość" propagowano :

- prowadzenie akcji ulotkowych i plakatowych
- walkę z działaczami nowych związków zawodowych
- stworzenie ogólnokrajowej służby informacyjnej / rodzaj Polskiej Agencji Telegraficznej /, z materiałów której korzystałyby redakcje konspiracyjnych pism lokalnych i zakładowych
- uruchomienie rozgłośni radiowej / tajnej /
- skoordynowanie działań strajkowych i demonstracji w skali kraju / "ostatnim środkiem nacisku i szansą kompromisu będzie strajk generalny "..., "Strajki i demonstracje służące utrzymaniu społeczeństwa w gotowości, osłabieniu władzy i psychologicznemu zmęczeniu aparatu represji..." - Nr 4/5 z 1982 roku "Niepodległość"/

W pomieszczeniach mieszkalnych Małgorzaty Dodackiej zabezpieczono taśmy z nagraniami "Redia Solidarność", program lokalny w których propagowano również konspiracyjne metody walki związkowej.

W toku śledztwa stwierdzono również, iż Tymczasowa Komisja Regionalna NSZZ Częstochowa na jednym z posiedzeń styczniowych 1983 roku podjęła decyzję o uruchomieniu na terenie Częstochowy tajnej stacji nadawczej. Zadanie to zlecono do wykonania Janowi Konodybie.

Stwierdzono, iż Jan Konodyba przedsięwziął szereg działań, zmierzających do realizacji tego zadania, między innymi odbywając w styczniu i lutym 1983 roku spotkanie w mieszkaniu Zbigniewa Siedlaka z byłymi działaczami NSZZ "Solidarność" Zbigniewem Kokotem, Gabriellą Koscielnicką i Jorgosem

Konstantinidisem. Z osobami tymi umówił go kolporter Władysław Kuban który zrobił to za pośrednictwem Zbigniewa Siedlaka, zezwalającego na odbywanie konspiracyjnych spotkań w jego mieszkaniu.

Ponieważ działacze ci nie posiadali z okręsu legalnej działalności NSZZ "Solidarność" stacji nadawczych, Jan Konońba rozpoczął poszukiwania osób, które umiałyby taką stację zmontować. Osób takich nie udało mu się jednak zwerbować do współpracy z konspiracyjnymi strukturami związkowymi i w rezultacie stacja nadawcza w Częstochowie dla konspiracyjnych struktur nie powstała.

W lutym 1983 roku Tymczasowa Komisja Regionalna NSZZ "Solidarność" podjęła uchwałę w sprawie składek członkowskich konspiracyjnego związku, ustalając, iż składka taka wynosi 100 złotych a "regularne, terminowe płacenie składek jest podstawowym obowiązkiem członka związku".

Uchwała ta zobowiązała konspiracyjne struktury zakładowe do odprowadzenia raz w miesiącu 30 % składek do centralnej kasy Tymczasowej Komisji Regionalnej. Potwierdzenia tych wpłat miały być zamieszczane w kolejnych numerach biuletynu "CDN".

Zapowiedziano również utworzenie specjalnej Rady Finansowej która będzie dysponować funduszem centralnym regionu - do kwietnia 1983 roku rada taka była w stadium organizacyjnym.

Przez cały okres działalności konspiracyjnej sprawami finansowymi związku zajmował się Zbigniew Muchowicz, który sukcesywnie przekazywał pewne kwoty Janowi Kramarskiemu niezbędne dla zakupu papieru, farby i innych środków potrzebnych do kontynuowania produkcji wydawniczej.

W toku śledztwa ustalono, iż środki pieniężne na tę działalność pochodziły z dobrowolnych indywidualnych wpłat na ten cel, bądź też ze składek członkowskich zbieranych na terenie zakładów pracy województwa częstochowskiego i przekazywanych Tymczasowej Komisji Regionalnej za pośrednictwem kolporterów zakładowych. Stwierdzono bowiem, iż do kwietnia 1983 roku sieć kolporterów zakładowych była już bardzo dobrze zorganizowana.

Ustalono, iż między innymi pieniądze pochodzące ze składek członkowskich przekazywał Dariusz Gospodarek, Leszek Piwowarczyk i Waldemar Dziwiński - wpływy ze składek były potwierdzone w kolejnych numerach biuletynu "CDN".

Kolporterzy zakładowi załatwiali również papier i farbę drukarską potrzebne do prowadzenia nielegalnej działalności wydawniczej. Papier załatwiali między innymi Leszek Stryjński, Waldemar Dziwiński i Piwowarczyk. W jednym przypadku Leszek Piwowarczyk otrzymał papier od pracownika Huty im.Bolesława Bieruta - Jana Bojarskiego. Stwierdzono, iż Bojarski orientował się, iż przekazany przez niego papier zostanie zużyty do produkcji nielegalnych biuletynów.

Ustalono, iż Leszek Stryjński załatwił ponadto łącznie 10 kg farby drukarskiej, farbę taką w ilości łącznej kilkunastu kilogramów przekazał na cele wydawnicze konspiracyjnym strukturom związkowym Lech Piwowarczyk.

Bezsporne jest, iż Zbigniew Muchowicz i Jan Kramarski wykupywali również papier dla celów wydawniczych w sklepach handlu uspołecznionego. Ilość papieru zabezpieczonego w czasie przeszukań jednoznacznie wskazuje na istniejący u nich zamiar utrzymania nakładu biuletynu informacyjnego "CDN" w rozmiarze co najmniej 4.500 egzemplarzy.

Świadczy o tym również ilość zabezpieczonych w toku przeszukania :

- matryc do powielania / 197 sztuk /
- gumowych rękawic produkcji austriackiej / 71 par /
- metalowych wałków dociskowych - drukarskich
- kalek maszynowych
- maszyn do pisania.

Stwierdzono, iż rękawice gumowych używały osoby bezpośrednio związane z powielaniem, układaniem e następnie segregowaniem biuletynów "CDN".

Rękawice te pochodziły z darów na rzecz polskiej służby zdrowia.

I k. 104-105, 116, 125-128
133, 134-136, 137-138,
141, 142-143, 145-147,
150-153, 157-158, 192,
195

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Zbigniew Muchowicz przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu., wyjaśniając iż decyzję o kontynuowaniu działalności zawieszzonego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" podjął jedynie w tym celu aby wywierać naciski na władze i spowodować w konsekwencji przywrócenie związkowi pełni praw.

W kolejnych przesłuchaniach szczegółowo opisał program, cele i założenia konspiracyjnych struktur związkowych, okoliczności powstania władz konspiracyjnego związku w postaci : Międzyzakładowego Komitetu Koordynacyjnego a następnie Tymczasowej Komisji Regionalnej NSZZ Częstochowa.

Przyznał, iż biuletyn informacyjny "CDN" był organem prasowym wymienionych struktur i wyjaśnił, iż teksty do Nr 1-8 tegoż biuletynu redagował wspólnie z Władysławem Trzeciakiem, a po wycofaniu się Władysława Trzeciaka redagował numery od 9-26 sam, opisując jednocześnie w jaki sposób to wszystko organizował. Wyjaśnił, iż projekt schematu państwa podziemnego, będący wynikiem jego własnych przemyśleń, zamieścił w biuletynie "CDN" w tym celu aby dotarło to do władz Tymczasowej Komisji Krajowej w Warszawie stwierdzając jednocześnie, iż gdyby TKK to zaakceptowała, przystąpiłby do realizacji tegoż projektu.

Po przedstawieniu Zbigniewowi Muchowiczowi w końcowej fazie śledztwa postanowienie o uzupełnieniu zarzutów, skorzystał on z prawa odmowy wyjaśnień.

II k. 207-207, 215-223,
227-228, 230, 233-235,
238-239-242, 243-246
253, 254-261, 262-265
267, 268-269, 278, 284

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Jan Konońcyba przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia zgodnie z opisanym stanem faktycznym. Wyjaśnił, iż decyzję o kontynuowaniu działalności zawieszzonego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" podjął w sierpniu 1982r. pod wpły-

wem Jana Kramarskiego. Przyznał, że wchodził w skład Tymczasowej Komisji Regionalnej NSZZ Częstochowa, w której był odpowiedzialny za tzw. sekcję radia, wyjaśniając, iż na tym etapie działalności konspiracyjnej była to sekcja jednoosobowa. Wyjaśnił, iż faktycznie przedsięwziął działania zmierzające do uruchomienia w Częstochowie tajnej stacji nadawczej które jednak nie doprowadziły do oczekiwanego rezultatu z powodu braku sprzętu i ludzi. Przyznał, że był zorientowany w treściach zawartych w poszczególnych numerach biuletynu "SDN", gdyż brał udział w ich powieleniu i kolportowaniu w okresie objętym zarzutem, jednak nie ze wszystkimi treściami się zgadzał, nie aprobował w szczególności tzw. listy kolaborantów oraz nawoływania do demonstracji i strajków.

295, 305, 307, 309, 320

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Krzysztof Piechocki skorzystał z prawa odmowy wyjaśnień, wina i tego podejrzanego jest jednak oczywista w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów, a zwłaszcza wyjaśnień Zbigniewa Muchowicza i Jana Konodyby, którzy wskazali formy działania Krzysztofa Piechockiego w konspiracyjnych strukturach związkowych oraz Zdzisława Całusa który wskazał na Piechockiego jako organizującego druk biuletynu "Nadzieja".

330-331, 339-344,
349-350, 351-352,
357, 383-384

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Władysław Trzeciak przyznał się do kontynuowania działalności zawieszzonego związku NSZZ "Solidarność" w okresie od marca do sierpnia 1982 roku, wyjaśniając iż w późniejszym czasie jego kontakty ze Zbigniewem Muchowiczem ograniczały się do przyjmowania od niego od niego pojedynczych egzemplarzy poszczególnych numerów biuletynu "CDN" i sukcesywnego przekazywania ich Teresie Matuszczyk.

Przyznał fakt redagowania wspólnie ze Zbigniewem Muchowiczem pierwszych ośmiu numerów biuletynu "CDN".

W świetle zgromadzonych w sprawie dowodów a w szczególności wyjaśnień Zbigniewa Muchowicza i Teresy Matuszczyk fakt kontynuowania przez Władysława Trzeciaka konspiracyjnej działalności w formie kolportażu biuletynów "CDN" nie budzi wątpliwości.

k. 408, 415, 420-422,
429, 430-433, 436-440,
443, 446, 448, 449-451,
455, 456-457, 458-459,
465, 466-467, 473-474,
477, 481

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Jan Kramarski przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia zgodne z ustalonym stanem faktycznym. Przyznał, iż udostępnił swoje mieszkanie w celu sporządzenia w nim biuletynów "CDN", wyjaśnił w jakim składowisku i które numery powielano u niego w mieszkaniu, stwierdzając jednocześnie, iż on osobiście brał udział w powieleniu wszystkich numerów "CDN" / 1-26 /. Przyznał się też do przekazywania biuletynów "CDN" - w ilości po około 200 sztuk jednorazowo - kolporterom zakładowym w celu ich dalszego rozpowszechnienia, oraz do zorganizowania kolejnego punktu powielenia tych biuletynów w kwietniu 1983 roku w mieszkaniu Anny Kwiatkowskiej.

Odnosnie zawartych treści w poszczególnych biuletynach "CDN", Jan Kramarski oświadczył, iż nie wszystkie aprobował, w szczególności nie zgadzał się z nawoływaniami do strajków i demonstracji oraz znieważaniem naczelnych organów władzy i administracji państwowej, na treść tych wydawnictw nie miał jednak osobiście żadnego wpływu.

k. 502-504, 515-517, 529-
535-538, 540-542, 543-545, 546
555-558, 559-561,
579

Przesłuchana w charakterze podejrzaną Małgorzata Dodscka przyznała się do kontynuowania zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w formie kolportowania w okresie od listopada 1982 roku do kwietnia 1983 roku nielegalnych wydawnictw.

Przyznała, iż przekazywała Janowi Kremarskiemu sygnowane przez warszawskie konspiracyjne struktury związkowe biuletyny p.n. "Tygodnik Mazowsze", "Kos" oraz miesięcznik "Niepodległość" i przyjmowała od niego w celu dalszego rozpowszechniania biuletyn informacyjny "CDN".

Wyjaśniła, iż działalność konspiracyjną na terenie Warszawy rozpoczęła od nawiązania kontaktu z mężczyzną o pseudonimie "Konrad", który zaproponował jej w listopadzie 1982 roku udział w rozpowszechnianiu tajnej prasy z terenu różnych regionów. W toku przeszukania w mieszkaniu Małgorzety Dodackiej zabezpieczono między innymi 70 sztuk biuletynów "CDN", 231 sztuk opracowania KSR-Kor, 16 sztuk biuletynu "Tygodnik Wojenny", 14 sztuk biuletynu "Kos", 7 sztuk miesięcznika politycznego "Niepodległość". Ilość tych wydawnictw jednoznacznie wskazuje na zamiar ich rozpowszechniania.

Ponadto u Małgorzety Dodackiej zabezpieczono pojedyncze egzemplarze innych nielegalnych wydawnictw :

- biuletyn informacyjny NSZZ "Solidarność" "Fakty" Nr 4/5 - sygnowany przez Region Mazowsze - 1982r.
- Stefan Korboński - "W imieniu Rzeczypospolitej" - Wydawnictwo Krąg - Warszawa 1982r.
- "Solidarność" - "Tygodnik Mazowsze" Nr 45 z dnia 24.03.1983r.
- Biuletyn "Myśl Niezależna" - Warszawa Nr 1-2 z 1983r.
- biuletyn NSZZ "Solidarność" - Region Mazowsze Nr 3/4/83 / 15-16 / - sygnowany przez TKM "Sprawiedliwość" - Warszawa
- wydawnictwo pn. "Program" - Komitet Oporu Społecznego Warszawa - kwiecień 1982r.
- Tadeusz Mazowiecki - "Internowanie" - Wydawnictwo "Kąg" Warszawa 1982r.
- Almanach Stanu Wojennego Nr 2 - Analizy - Wydawnictwo "Kąg" Warszawa 1982r.
- Waldemar Kuczynski "Obóz" - Wydawnictwo CDN

- Warszawa 1982r.
- † Broszura "Solidarność" w stanie wojennym"
Wydawnictwo CDN Warszawa 1982r.
 - Broszura pn. "Młoty Konspirator" - Wydawnictwo
CDN - Warszawa 1983r.
 - Ulotka pn. "Informacja Solidarności Region
Mazowsze" Nr 126 - Warszawa z dnia 31.03.1983r
 - Ulotka KSS Kor pn. "WHO'S WHO" - WHATSWHAT
 - Wydawnictwo - Maciej Poleski pn. "Program
i organizacja" - wydawnictwo Oficyna Warszawa
1983r. / marzec /
 - Biuletyn pn. "13 grudnia" nr 3/10/, rok II -
Kraków 21.03.1983r. - Oficyna Liberum Veto
 - Biuletyn "Robotnik Polski w walce" - sygnowa-
ny przez Konfederację Polski Niepodległej,
Rok I nr 1 - Warszawa 31.08.1982r. -
1.09.1982r.
 - Biuletyn "Replik" Nr 12 - Dolny Śląsk -
Miesięcznik Niezależny - marzec 1983r.
 - Wydawnictwo pn. "Krytyka" - kwartalnik
polityczny Nr 13-14, Wydawnictwo "Krag" -
Warszawa 1983r.
 - Wydawnictwo pn. "Nowy Zapis" Nr 1 - grudzień
1982r.
 - Adam Michnik "Listy z Białoleki" - Wydawnictwo
Krag Warszawa 1982r,
 - Biuletyn pn. "Wola - Solidarność " - zeszyt
nr 3 - Warszawa 8.09.1982r.
 - Biuletyn pn. "Głos Śląsko - Dąbrowski " nr 2-3
/ 8-9 /
 - Wydawnictwo - Juliusz Miroszewski "Materiały
do refleksji i zadumy " Wydawnictwo CDN -
Warszawa 1982r.
 - Biuletyn pn. "Bez przemocy" Nr 04 - miesięcznik
niezależny styczeń 1983r.
 - Biuletyn pn. "Tu i teraz" - pismo Oświaty
Niezależnej Nr 14 - Warszawa 15.03.1983r.
 - Broszurka pn. "Gryps z Kwidzyna" - Wydawnictwo
CDN - Warszawa 1982r.
 - Archipelag Gułag - Aleksander Sołżenicyn -

Paryż 1974r.

Maigorzata Dodacka wyjaśniła, iż zakwestionowane u niej wydawnictwa, nie posiadające debitu komunikacyjnego zbierała dla siebie, bez zamiaru ich dalszego rozpowszechniania. Wobec braku dowodów przeciwnych, wyjaśnieniom podejrzanej dano wiarę i wydawnictw tych nie objęto zarzutem aktu oskarżenia.

Przesłuchany w charakterze podejznanego Janusz Miarka przyznał się do kontynuowania działalności zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w Częstochowie w formie kolportowania biuletynów informacyjnych "CDN" w okresie od listopada 1982 roku do 16 kwietnia 1983 roku. Przyznał również, iż w marcu 1983 roku zorganizował w mieszkaniu Zdzisława Caiusa nielegalny punkt powielania biuletynów "CDN" i w okresie od 13 marca do 16 kwietnia 1983 roku brał tam udział w powielaniu Nr 24, 25 i 26 tegoż biuletynu - łącznie około 6000 egzemplarzy. Odnosnie treści zawartych w poszczególnych biuletynach "CDN" Janusz Miarka wyjaśnił, iż aczkolwiek nie zgadzał się z niektórymi treściami / zwłaszcza nawołującymi do manifestacji i strajków / jednakże osobiście nie miał żadnego wpływu na ich redakcję.

Przesłuchana w charakterze podejzanej Olga Łuk skorzystała z prawa odmowy wyjaśnień. Fakt kontynuowania przez nią działalności zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w okresie od listopada 1982r. do 16 kwietnia 1983 roku jest jednak bezsporny w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów, a zwłaszcza wyjaśnień Zbigniewa Muchowicza, Jana Konodyby, Stanisława Dziwińskiego, Jana Kramarskiego i Anny Kwiatkowskiej, którzy potwierdzili bezpośredni udział Olgi Łuk w sporządzeniu biuletynów informacyjnych "CDN" w mieszkaniach: Jana Kramarskiego i Anny Kwiatkowskiej.

592-593, 599-600, 601-609,
616-622, 626-629,
634-635, 640-641

652-653, 659, 661-662,
672, 674-675, 685, 691

k-701-703,710-716, 730-
736, 741-743,745-749,
751-752,755-761,762-
765,772

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Stanisław Dziwiński przyznał się do kontynuowania działalności związkowej zdelegalizowanego NSZZ "Solidarność" w formie kolportowania w okresie od listopada 1982r do 16 kwietnia 1983r biuletynów informacyjnych:"CDN" oraz "Nadzieja". Przyznał też, iż w okresie od 14 do 16 kwietnia 1983r w mieszkaniu Anny Kwiatkowskiej sporządził wspólnie z innymi co najmniej 2000 egzemplarzy 26 numeru biuletynu"CDN".

Odnosnie treści zawartych w poszczególnych nielegalnych wydawnictwach wyjaśnił, iż z uwagi na konspiracyjny sposób kolportażu nie wszystkie biuletyny miał możliwość dokładnie przeczytać. Z treścią 26-go numeru CDN zapoznał się dopiero po jego powieleniu, nie miał więc wpływu na redakcję zamieszczonych tam artykułów, a zwłaszcza na temat programu kontrpochołu.

k-785-786,810-812,813-
815,816-820,821-823,
824-826,827,828-830,
835-846

Przesłuchana w charakterze podejrzananej Anna Kwiatkowska przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu, wyjaśniając iż na prośbę Jana Kramarskiego udostępniła swoje mieszkanie i sama brała udział w powielaniu 26-go numeru CDN. W dniach od 14 do 16 kwietnia 1983r sporządzono łącznie w jej mieszkaniu co najmniej 2000 egzemplarzy tego numeru i tyleż samo ulotek z programem kontrpochołu. Anna Kwiatkowska wyjaśniła przy tym, iż w pełni aprobowała zawarte w tym biuletynie treści, nawet wzywające do manifestacji, gdyż traktowała to jako formę szczególnego rodzaju presji na władzę.

k-881-884,893-897,899-

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Roman Adamski przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i wyjaśnił, iż w okresie od 13 marca 1983r do 16 kwietnia 1983r brał udział w sporządzaniu 24-go,25-go i 26-go numeru biuletynu informacyjnego CDN, powie-

lając w pomieszczeniach mieszkalnych i warsztatowych Zdzisława Całusa łącznie co najmniej 6000 egzemplarzy tych biuletynów. Odnosnie treści zawartych w tych trzech numerach CDN oświadczył, iż nie może ustosunkować się do zamieszczonych tam artykułów, gdyż nie interesowały go one.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Zdzisław Całus przyznał się zarówno do tego, że na prośbę Janusza Miarki wyraził zgodę na powielanie w swoim warsztacie biuletynów CDN jak też że sam niekiedy przy pracach tych pomagał. Wyjaśnił jednakże, iż nie zdawał sobie sprawy jakiego rodzaju treści przewidywane u niego biuletyny zawierają, orientując się jedynie ogólnie, że: "są to jakieś nielegalne materiały".

Wyjaśnieniom podejrzanego w tej części należy dać wiarę, bowiem w toku przesłuchania stwierdzono, iż Zdzisław Całus nie rozumiał znaczenia wielu użytych w poszczególnych biuletynach CDN sformułowań.

Przesłuchana w charakterze podejrzaney Teresa Matuszczyk przyznała fakt kontynuowania działalności zawieszzonego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w formie udzielania pomocy Zbigniewowi Muchowiczowi i Władysławowi Trzeciakowi w sporządzaniu biuletynów CDN nr 2-7 w mieszkaniu Jana Kramarskiego. Pomoc ta ograniczała się do przepisywania bezpośrednio na matrycę dyktowanych jej przez Władysława Trzeciaka tekstów. Od lipca 1982r odstąpiła od działalności konspiracyjnej.

Przesłuchana w charakterze podejrzaney Beżena Sikora skorzystała z prawa odmowy wyjaśnień, fakt kontynuowania przez nią działalności zdelegalizowanego związku NSZZ "Solidarność" w okresie od sierpnia 1982r do stycznia 1983r jest niewątpliwy w świetle

VI k-917-918, 924-926, 928-934, 935-937, 939-940, 941-942, 954-956, 957-958-960

VII k-970, 979-982, 983-984, 985-988, 994-998, 1004-1005

VIII k-1021, 1028-1030, 1035-1036, 1048

wyjaśnien Zbigniewa Muchowicza, Jana Kramarskiego i Jana Konodyby, jak również fakt dobrowolnego odstąpienia od dalszego udziału z konspiracyjnym związkiem w styczniu 1983r.

k-1062-1063,1071-1078,1079-1083,1090-1091

Przesłuchana w charakterze podejrzanej Elżbieta Kalinowska przyznała fakt kontynuowania w okresie od października 1982r do lutego 1983r działalności wdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w formie pomocy w powielaniu i kolportowaniu biuletynów CDN i wyjaśniła, iż od działalności tej dobrowolnie odstąpiła pod koniec stycznia 1983r.

Odnosnie treści zawartych w poszczególnych numerach biuletynów CDN Elżbieta Kalinowska wyjaśniła, iż nie wszystkie biuletyny - z uwagi na pośpiech - czytała, w związku z czym nie miała czasu nad nimi się zastanowić.

k-1104,1113-1115,1117-1121,1122-1124,1126-1127,1128-1129,1130-1131,1134-1141

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Władysław Kuban przyznał się do kontynuowania działalności zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w okresie od listopada 1982r do marca 1983r w formie kolportowania otrzymywanych od Jana Konodyby biuletynów CDN. Przyznał też, iż w lutym 1983r na polecenie Jana Konodyby zwrócił się do Zbigniewa Siedlaka o skontaktowanie go z byłymi działaczami NSZZ "Solidarność" w celu załatwienia nadajnika radiowego i maszyny do pisania z przeznaczeniem dla konspiracyjnych struktur związkowych w Częstochowie, po czym w takich rozmowach w mieszkaniu Siedlaka wziął udział.

VI k-1154-1161,1163,1164,1165,1167,1171-1172,1175-1178,1182-1184,1185-1187,1188-1189,1190-1200,1203,1204-1206,1208-1209

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Dariusz Gospodarek przyznał fakt kontynuowania działalności zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w formie kolportowania w okresie od września 1982r do 16 kwietnia 1983r biuletynów CDN a nadto zorganizowania w domu Jacka Hajnrycha

punktu powielania drugiego nielegalnego biuletynu pod nazwą "Solidarność HEB".

Przyznał też, iż w ks nieznanu Jacka Hajnrych wspólnie z nim, Kazimierzem Macińskim i Leszkiem Niedbalskim sporządzili co najmniej 2000 egzemplarzy tego biuletynu.

Odnosnie treści zawartych w biuletynach:

"CDN" i "Solidarność HEB" wyjaśnił, iż on osobiście na treści te nie miał wpływu, gdyż w jednym tylko przypadku to jest w grudniu 1982r przekazał Leszowi Piwowarczykowi pisemną informację o fakcie wywieszenia na wydziale stalowni Huty im.Bolesława Bieruta flagi z napisem "Solidarność" oraz okolicznościach jej zaciągnięcia przez trzech pracowników Huty. Wzmianka o tym ukazała się potem w jednym z kolejnych wydań biuletynu CDN.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Leszek Piwowarczyk przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, wyjaśniając iż faktycznie w okresie od sierpnia 1982r do kwietnia 1983r kolportował otrzymane od Janusza Miarki i innych biuletyny CDN i "Solidarność HEB". Organizował też środki pieniężne, papier, farbę drukarską, które przekazywał Zbigniewowi Muchowiczowi i innym osobom z konspiracyjnych struktur związkowych na terenie Częstochowy z przeznaczeniem na działalność konspiracyjną.

Stwierdził, iż robił to zgodnie ze swoimi przekonaniami w celu "wywalczenia przywrócenia praw zdelegalizowanemu związkowi".

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Leszek Niedbalski przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, wyjaśniając iż działalność zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" kontynuował w okresie od listopada 1982r do kwietnia 1983r rozpowszechniając na terenie Huty biuletyny informacyjnej CDN i biorąc udział w sporzą-

VII k-1123-1224,1230-
1233,1234,1236-1237-
1239,1240-1243,1244-
1248,1272-1274

VII k-1290,1298-1303,
1311-1312

dzaniu Jacka Hajnrycha kolejnych numerów /począwszy od pierwszego/ biuletynu "Solidarność HBB". Zawarte w tych biuletynach treści w pełni aprobował.

I k-1321-1324, 1331-1332, 1335-1336

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Jacek Hajnrych przyznał się zarówno do faktu udostępnienia swego mieszkania dla celów wydawniczych jak też bezpośredniego udziału w sporządzaniu biuletynów USm z "Solidarność HBB" w okresie od listopada 1982r do kwietnia 1983r. Przyznał też iż w listopadzie 1982r przekazał w celu dalszego kolportażu na terenie Huty około 20 egzemplarzy 1-go numeru "Solidarność HBB" Maciejowi Remiszewskiemu.

II k-1351, 1364, 1367

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Kazmierza Maciński skorzystał z prawa odmowy wyjaśnień.

Fakt popełnienia przez niego zarzucanego mu czynu jest jednak niewątpliwy w świetle wyjaśnień Jacka Hajnrycha, Leszka Niedbalskiego i Dariusza Gospodarka, którzy potwierdzili współudział Macińskiego w sporządzaniu kolejnych biuletynów "Solidarność HBB", w okresie od listopada 1982r do kwietnia 1983r.

VII k-1376-1377, 1384-1385, 1387-1389, 1398-1401, 1415-1418

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Maciej Remiszewski przyznał się do kontynuowania działalności zawieszzonego a następnie zdelegalizowanego związku NZZZ "Solidarność" i wyjaśnił iż w okresie od lipca 1982r do kwietnia 1983r kolportował otrzymywane od Dariusza Gospodarka-Leszka Fikowarczyka i innych biuletyny CDN oraz w listopadzie 1982r nadto biuletynu "Solidarność" HBB.

Nad zawartymi tam treściami nie zastanawiał się, gdyż niekiedy nie miał nawet czasu przeczytać otrzymywanych nielegalnych wydawnictw, gdyż tego samego dnia musiał je przekazać innym kolporterom.

Z uwagi na zaprzetnowaną przez Macieja

Remiszowskiego w toku śledztwa postawę i stwierdzony u niego rodzaj osobowości, wyjaśnieniom podejrzanego należy dać wiarę.

VIII k-1432-1433, 1440,
1441, 1442-1443,
1444, 1445, 1448-
1449

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Waldemar Dziwiński przyznał fakt kolportowania w okresie od września 1982r do marca 1983r biuletynów CDN, oraz przekazania Leszkowi Piwawarczykowi - z przeznaczeniem dla konspiracyjnych struktur związkowych papieru i zebranych w zakładce pracy pieniędzy w łącznej sumie 7.500 zł.

VIII k-1464, 1472,
1483, 1504

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Stanisław Lisowski skorzystał z prawa odmowy wyjaśnień.

Fakt popełnienia przez niego zartucanego mu czynu został jednak w pełni potwierdzony zgromadzonymi w sprawie dowodami, a zwłaszcza wyjaśnieniami Zbigniewa Muchowicza, Janusza Miarki, i Leszka Piwawarczyka, którzy potwierdzili działalność kolporterską Stanisława Lisowskiego w okresie od listopada 1982r do kwietnia 1983r.

VIII k-1517-1521,
1523-1524

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Leszek Stryjniak przyznał się do kontynuowania działalności zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" w formie kolportowania biuletynów informacyjnych CDN. Przyznał też, iż dostarczył 10 kg farby drukarskiej i trzy rzyzy papieru, które zostały wykorzystane do produkcji tych biuletynów.

VIII k-1533-1534,
1542-1545, 1546-1549,
1558-1560, 1561-1563,
1564-1566

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Zbigniew Siedlak przyznał fakt otrzymywania od Władysława Kubana w okresie od listopada 1982r do marca 1983r pojedynczych egzemplarzy biuletynu informacyjnego CDN. Wyjaśnił jednak iż biuletynów tych dalej nie rozpowszechniał lecz zatrzymywał je dla siebie.

Wyjaśnieniom Zbigniewa Siedlaka w tej części wiary dać nie można w świetle wyjaśnień Władysława Kubana, któremu Siedlak potwierdzał fakt dalszego kolportażu otrzymywanych biulety-

nów. Odnośnie udostępnienia mieszkania dla odbywania tajnych spotkań konspiracyjnych Zbigniew Siedlak wyjaśnił, iż w czasie takich spotkań, które on traktował jako towarzyskie, nie przysłuchiwał się prowadzonym rozmowom, a tym samym nie mógł zorientować się iż dotyczą one działalności konspiracyjnej. I w tej części wyjaśnieniom Zbigniewa Siedlaka wiary dać nie można wobec jednoznacznego stwierdzenia Władysława Kubana, iż informował Siedlaka o celu takich spotkań.

Wyjaśnienia Kubana w tym zakresie znajdują pełne potwierdzenie w zeznaniach świadków: Gabrieli Kościelniak i innych.

t.I k-91

W związku z koniecznością zarządzenia poddania Zdzisława Jamroza obserwacji psychiatrycznej /wobec stwierdzenia u niego przez biegłych psychiatrów nerwicy neurastenicznej - leczonej od grudnia 1982r/, materiały dowodowe przeciwko niemu wyłączone do odrębnego postępowania karnego /II Ds.13/8

t.VIII k-1596-
1597

Postępowanie karne w części dotyczącej Janowi Bojarskiemu częściowo umorzono w trybie art.26 kk.

t.III k-470-471,
472

Wobec tego iż Józef Morawiec prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie został już skazany za działalność kolporterską, odstąpiono od obejmowania go zarzutami w niniejszej sprawie /res iudicata/.

Ostąpiono również od przedstawienia zarzutów osobom, których działalność sprowadzała się do sporadycznego kolportowania niewielkich ilości nielegalnych biletynów i które następnie działalność tę dobrowolnie zaniechały.

Zgodnie z tezą 16 komentarza do artykułu 278 kodeksu karnego: "do zastosowania art.278 wystarczy ustalenie samego udziału w związku, choćby sprawca żadnej działalności jako uczestnik tego związku nie rozwinął. Udział w związku nie musi być formalnie stwierdzony wystarczy, gdy na podstawie okoliczności takich, jak udostępnienie własnego domu na zebrania, wszelkiego rodzaju współdziałanie,

można ten udział wynioskować.

Zgodnie z tezą 17 cytowanego komentarza "pod artykuł 278 może być zakwalifikowanym także udział w takim związku, który został założony jawnie z zachowaniem form przewidzianych przez ustawę, lecz który ukrył przed władzą swój właściwy cel, lub rzeczywisty ustrój albo który w późniejszej działalności zmienił pierwotny cel lub ustrój i zachował tę zmianę w tajemnicy przed właściwą władzą, albo wreszcie mimo zdelegalizowania istniał nadal w tajemnicy przed władzą".

W toku śledztwa ustalono, iż wszyscy podejrzani orientowali się, iż działalność związku zawodowego NSZZ "Solidarność" została w dniu 13 grudnia 1981r zawieszona a w październiku 1982r związek ten został zdelegalizowany. Kontynuując - pomimo to - działalność tego związku wszyscy podejrzani mieli świadomość jego konspiracyjnego charakteru, a tym samym czynem swoim wypełnili podmiotowe i przedmiotowe znamiona przestępstwa z art.278 § 1 kk.

W związku z tym, iż Zbigniew Muchowicz, Jan Konodyba i Krzysztof Fiechocki będąc członkami Tymczasowej Komisji Regionalnej NSZZ "Solidarność", stanowiącej władzę konspiracyjnego związku, działanie ich - jako pełniących funkcje kierownicze - należało zakwalifikować z § 2 i 3 tegoż artykułu.

Wobec bezspornego stwierdzenia, iż Teresa Matuszczyk, Bożena Sikora i Elżbieta Kalinowska na określonym etapie konspiracyjnej działalności dobrowolnie odstąpiły od jej kontynuowania, czyn ich zakwalifikowano z § 4 art.278 kk.

Wszyscy podejrzani swoim działaniem wypełnili nadto podmiotowe i przedmiotowe znamiona artykułu 46 ust.1 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 o stanie wojennym /Dz.U.Nr.39 poz.154/, już poprzez to, że nie odstąpili od udziału w działalności zawieszzonego związku zawodowego.

W związku z tym, iż w poszczególnych nielegalnych biuletynach: CDN, "Nadzieja" zamieszczano fał-

szywe wiadomości, które w konkretnej sytuacji społecznej, a zwłaszcza przy występowaniu dużych napięć społecznych, napięcia te potęgowały, wywoływały niepokój publiczny, a nawet mogły doprowadzić do rozruchów, działalność polegająca na redagowaniu tych biuletynów należało zakwalifikować w związku z artykułem 48 ust. 2 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981r.

Osoby kolportujące biuletyny "CDN" i "Nadzieja" działaniem swoim wypełniły znamiona ust. 2 i 3 art. 48 tegoż dekretu.

Działanie Teresy Matuszczyk, Bożeny Sikory i Elżbiety Kalinowskiej zakwalifikowano w związku z ust. 7 art. 46 dekretu o stanie wojennym, gdyż dobrowolnie odstąpiły one od dalszego udziału w konspiracyjnym związku.

Oczywiste jest, iż nawoływanie do sabotowania pracy w okresie ciężkiego kryzysu gospodarczego, do strajków i demonstracji, podważanie zaufania społeczeństwa do organów władzy i administracji państwowej, poprzez złośliwe wyszydzanie i znieważanie tych organów, mogło wyrządzić poważną szkodę interesom Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Dlatego też działanie podejrzanych zakwalifikowano nadto z art. 271 § 1 KK.

Zgodnie z tezą 9 do artykułu 271 kk /komentarz do kodeksu karnego pod redakcją Jerzego Bafii/ nie jest konieczne ustalenie publiczności działacza sprawcy, wystarczyć może zakomunikowanie fałszywej wiadomości jednej osobie z zamiarem bezpośrednim, wynikowym, aby wiadomość ta została dalej powtórzona.

Nawoływanie "rozpowszechnianych na terenie zakładów pracy biuletynach "CDN" i "Solidarność HBB" do kontynuowania działalności zawieszono, a następnie zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" i masowego tworzenia konspiracyjnych struktur związkowych - wyczerpuje znamiona artykułów 280 § 1 kk w związku z artykułem 281 kk.

Przestępność nawoływania tkwi w samym skierowaniu działalności sprawcy przeciwko podstawom w prawnym ładu publicznego, a zatem do karalności nawoływania

nie jest rzeczą konieczną, aby ktokolwiek uległ temu nawoływaniu i dał się skłonić do przestępstwa /teza 2 cytowanego komentarza do art.280 kk/.

Nawoływanie to wyczerpuje również znamiona przestępstwa art.282 kk z uwzględnieniem zmian określonych art.12 rozdziału III ustawy z dnia 18 grudnia 1982r o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego. Zgodnie z art.12 tej ustawy artykuł 282 "a" przewiduje odpowiedzialność karną za podejmowanie w okresie zawieszenia stanu wojennego działań "w celu wywołania niepokoju publicznego, lub rozruchów".

Oczywiste jest, iż nawoływanie do zrzeszania się w konspiracyjnych strukturach związkowych, a także organizowania strajków i manifestacji - wbrew zakazom wprowadzonym przez dekret o stanie wojennym oraz art.5 ustawy z dnia 18 grudnia 1982r o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego - wyczerpuje przedmiotowe i podmiotowe znamiona przestępstwa z art.282 "a" kk.

Nie budzi też wątpliwości, że podejrzani kontynuując działalność zawieszonoego a od dnia 11 października 1982r zdelegalizowanego związku zawodowego NSZZ "Solidarność" czynem swoim naruszyli jednocześnie dwa odrębne przepisy, to jest art.46 ust.1 dekretu o stanie wojennym/w okresie do dnia 11 października 1982r/, a następnie - po tym czasie - art.278 kk. W myśl bowiem art.52 ustawy o związkach zawodowych z dnia 8 października 1982r /Dz.U.Nr.32 poz.216/, dokonane przed dniem wejścia w życie tej ustawy rejestracje związków zawodowych straciły moc. Dlatego też w tych wszystkich przypadkach art.57 dekretu o stanie wojennym nie znajduje zastosowania. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1982r - Rv 358/82 OGN 12.

Wobec tego, że w sporządzanych, bądź kolportowanych przez podejrzanych biuletynach "ODN", "Nadzieja" i "Solidarność HEB" znajdowały się treści

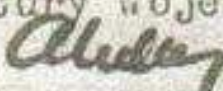
wyczerpujące elementy przedmiotowe występku z art. 270 § 1 kk, przepis ten podejrzani działaniem swoim również jednocześnie naruszyli.

"Pojęcie poniżania naczelných organów PRL w rozumieniu art.270 § 1 kk ma szerszy zakres niż wyszydzanie i lżenie i obejmuje wszelkie publiczne wypowiedzi i zachowanie się - bez względu na ich formę zewnętrzną, zmierzające do pozbawienia tychże organów w opinii publicznej "należnego im szacunku oraz autorytetu" /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1982r N.21/82 - OSN 12/.

Czyn sprawców sporządzających lub kolportujących nielegalne wydawnictwa zawierające treści określone w art.280 kk, 281 kk i 282 kk, winien być zakwalifikowany również i z tych przepisów przy uwzględnieniu dyspozycji art.10 § 2 kk.

Wiceprokurator

Prokuratury Wojewódzkiej

Elżbieta Kolman